

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23 - מדינת ישראל נ' ישאמבל היילו

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23 - מדינת ישראל נ' ישאמבל היילו ואח'מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 36466-12-23

מדינת ישראל

נגד

1. ישאמבל היילו

2. זמנה גזהיין

3. אבי גזהיין

4. גטצו מולנוך

5. גטו גזהיין

בית המשפט המחוזי בירושלים

[06.04.2025]

כבוד השופט אברהם רובין

החלטה בעניין נאשם 2

1. לפניי בקשת נאשם 2 (להלן - "הנאשם"), שכותרתה: "בקשה לחזור מהודאה ו/או להגשת אמרות מתלונן ו/או להעדת המתלונן כעד הגנה במסגרת ראיות הגנה לעונש".

2. ברקע הבקשה ניצבות העובדות שלהלן.

נגד הנאשם ויתר הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של סחיטה באיומים בצוותא (נאשמים 1-3), חבלה בכוונה מחמירה (נאשם 1), ניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות (נאשמים 2-5), והחזקת סכין (נאשם 1).

ביום 23.1.25 הודו הנאשמים, במסגרת הסדר טיעון פתוח, בכתב אישום מתוקן, ובעקבות כך הורשע הנאשם בביצוע עבירות של סיוע לסחיטה באיומים וניסיון לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות. מדברי הצדדים עלה כי הסדר הטיעון היה פרי של משא ומתן ארוך ולא פשוט שנוהל ביניהם. להסדר הסופי גם קדמו חילופי דברים בין ב"כ המאשימה לבין ב"כ הנאשם באולם בית המשפט, אשר תועדו בתמצית בפרוטוקול. כאמור, בסופו של דבר הגיעו הצדדים להסדר אשר

אושר על ידי כל הנאשמים ובאי כוחם, לרבות הנאשם ובא כוחו. בהמשך לכך ניתנה הכרעת דין, לא לפני שבית המשפט וידא עם הנאשמים שמהות ההסדר הובהרה להם, וכי הם מסכימים לו ומודים בעובדות כתב האישום המתוקן.

3. את הבקשה שלפניי הגיש הנאשם, כך על פי האמור בה, על מנת שבמסגרת הטיעונים לעונש הוא יוכל לטעון כי בעת ביצוע העבירות הוא היה שיכור, זאת "מבלי לטעון שבשל כך קמה לו הגנת פטור מאחריות פלילית" - כלשון ב"כ הנאשם בבקשה.

4. המאשימה מתנגדת לבקשה, באשר לטענתה היא איננה מגלה עילה מהעילות שמוכרות בפסיקה כמצדיקות מתן היתר לחזרת נאשם מהודייתו.

דיון והכרעה

5. הדין מתיר לנאשם שהודה לבקש לחזור בו מהודאתו. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, קובע כי חזרה מהודיה טעונה אישור מאת בית המשפט שיינתן בהתקיים נימוקים מיוחדים שירשמו: "153 (א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שירשמו". סעיף 153(א) איננו מפרט מהם אותם נימוקים מיוחדים שיש בהם כדי להצדיק מתן היתר לחזרה מהודיה, אך בפסיקת בית המשפט העליון נקבע כי:

"מדובר בנסיבות נדירות וחריגות, ובעיקר במקרים בהם קיים חשש ממשי כי נפל פגם ברצונו החופשי של הנאשם בעת שהודה באשמה, או שעשה כן מבלי שהבין את משמעות הודייתו ותוצאותיה; במקרים בהם אירע כשל חמור בייצוג המשפטי שניתן לנאשם; או במקרים בהם התרשם בית המשפט מרצונו הכן של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית".

(ע"פ 2812/23 עומר ג'אבר נ' מדינת ישראל, בפסקה 18 (18.8.24)).

הנטל להוכיח התקיימותם של טעמים מיוחדים המצדיקים להיעתר לבקשת נאשם לחזור בו מהודייתו מוטל על הנאשם, ובהקשר זה נפסק כי:

"נטל הוכחה זה איננו דבר של מה בכך. הנאשם לא יוכל להרימו בהבל-פה.... כדי להרים את נטל ההוכחה, הנאשם יהיה חייב להיכבד ולהראות כי בשל האופן בו נוהל ההליך בעניינו או בשל הדרך בה נוהל המשא ומתן לקראת גיבושו של הסדר הטיעון הוא היה נתון בלחצים בלתי סבירים ופסולים אשר שכנעוהו להודות בכתב האישום; וכן לפרט את מהות הלחצים האמורים"

(ע"פ 8777/18 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (29.10.19)).

לעיתוי הגשת הבקשה יש משמעות. כך, בית המשפט ייטה פחות לקבל בקשה שהוגשה לאחר מתן גזר הדין. עם זאת, עיתוי הגשת הבקשה הוא רק "... כלי עזר משפטי לצורך הכרעה במבחן המניע" (ע"פ 6349/11 שניידר נ' מדינת ישראל, בפסקה 20 (10.6.13); ע"פ 5373/23 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (10.10.24), (להלן - "עניין פלוני")). על כן נפסק, כי:

"גם במקרים שבהם ביקש נאשם לחזור בו מהודייתו טרם גזירת הדין, נפסק כי "אין להיעתר לבקשה באופן אוטומטי, אלא יש להתחשב ביתר הנסיבות" (ע"פ 5561/03 הנ"ל, בעמוד 152). פסיקה זו היא פועל יוצא מדרישת החוק ל"נימוקים מיוחדים שיירשמו", הכרח בל יגונה מפאת "גורמי היציבות, הוודאות והאמינות החיוניים להליך הפלילי" (רע"פ 2292/08 אמסלם נ' מדינת ישראל (30.3.2009)...)".

(ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (20.3.14)).

בע"פ 5373/23 פלוני הנ"ל הדגיש בית המשפט, כי טענה של נאשם לפיה יש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו בשל פגם ברצון החופשי שנגרם עקב לחצים שהופעלו עליו תיתקל בקושי של ממש במקרים בהם הסדר הטיעון היה פרי של משא ומתן ממושך שהתקיים בין הצדדים, לרבות גישור (שם, בפסקה 15 לפסק הדין). ועוד הודגש, כי במקום בו אין ספק כי ההודאה ניתנה מרצון חופשי וכי לא אירע כשל בייצוג, אזי ככל שטוען הנאשם שבקשתו לחזור בו מהודאתו נובעת מרצונו להוכיח את חפותו: "אין די בכך שהנאשם טוען שברצונו להוכיח את חפותו, שכן קביעה זו תייתר את הדרישה ל"נימוקים מיוחדים" הקבועה בהוראת סעיף 153... על הנאשם להוכיח את כנות רצונו לחשוף את האמת העובדתית" (עניין פלוני בפסקה 17). במקרים מסוג זה על בית המשפט להביא בחשבון את האפשרות שהטעם האמתי לרצונו של נאשם לחזור בו מהודאתו "נטוע בניסיון טקטי לשפר עמדות מול התביעה במסגרת משא ומתן מחודש" (עניין פלוני בפסקה 18), שאז אין להתיר את החזרה מהודיה.

6. מן הכלל אל הפרט.

בבקשה שלפניי נאמר כי: "הנאשם 2 טוען כעת שהוא לא הבין עד הסוף את ההסכמה הדיונית וכי רק כעת הבין שלא יוכל לטעון כלל שאכן היה שיכור...". טענה זו אין בידי לקבל. מדברי הצדדים באולם המשפט ומדברי המאשימה בתגובתה עולה כי הסדר הטיעון הבשיל לאחר מגעים ארוכים ומורכבים בין הצדדים, במסגרתם נדונה מטבע הדברים גם השאלה אלו עובדות יכללו בכתב האישום המתוקן ואלו לא. המשא ומתן לקראת ההסדר כלל בין היתר פגישות בין הצדדים, דיון בפני שופט מוקד ושלוש ישיבות גישור. גם כאשר בדיון לפניי הושגה הסכמה סופית להסדר, הדבר לא נעשה בחיפזון או כלאחר יד. יעיד על כך פרוטוקול הדיון המתעד, ככל שהדבר התאפשר, את חילופי הדברים שהיו בין הצדדים, בין היתר בנוגע להתנגדותה הנחרצת של ב"כ המאשימה לתיקון נוסף כלשהו בעובדות כתב האישום, או למתן אפשרות לנאשם לחרוג בטיעונו מעובדות כתב האישום. בטרם נתנו הנאשמים את הסכמתם להסדר הטיעון וידא בית המשפט עם ב"כ הנאשמים כי הסבירו ללקוחותיהם את מהות ההסדר ואת השלכותיו. כן וידא בית המשפט עם הנאשמים עצמם כי הם אכן הבינו את ההסדר, כי הם מסכימים לו, וכי הם מודים בעובדות כתב האישום המתוקן. אף דברים אלו קבלו ביטוי מפורש בפרוטוקול, ולא "בשולי הדברים", כפי שנטען בבקשה. במצב דברים זה לא יכול להיות ספק כי הנאשם הבין היטב את משמעות ההסדר ואת משמעות הודאתו בכתב האישום המתוקן. מכאן, שאין הצדקה להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו מחמת העילה שעניינה אי הבנת ההסדר.

בשולי הבקשה נטען כי מטעם הנאשמים האחרים הופעל "לחץ אדיר" - כלשון הבקשה - על הנאשם ובא כוחו להסכים להסדר הטיעון. אף טעם זה איננו מצדיק את קבלת הבקשה. אכן בדיון שלפניי הוחלפו בשלב מסוים דברים קשים בין ב"כ הנאשם לבין אחד מבאי כוח הנאשמים האחרים, אלא שלא ניתן להגדיר חילופי דברים אלו כ"לחץ" שהופעל על הנאשם או על בא כוחו, לא כל שכן "לחץ אדיר", ולא התרשמתי כי הם השפיעו כלל על הנאשם או על בא כוחו.

בסופו של דבר, העיון בבקשה - החל מכותרתה שכוללת מלבד הבקשה לחזרה מהודיה גם בקשה חלופית להצגת ראיות בשלב הטיעון לעונש, וכלה בתוכנה - מעלה כי הבקשה איננה נובעת מרצונו הכן של הנאשם להוכיח את חפותו, אלא מרצונו לשנות את תנאי הסדר הטיעון לו הוא הסכים בדעה צלולה ומרצונו החופשי. רצונו זה של הנאשם לא יכול להקים עילה לחזרה מהודיה.

לפיכך הבקשה לחזרה מהודיה נדחית.

7. בקשתו החלופית של הנאשם היא שתינתן לו האפשרות להגיש בשלב הטיעונים לעונש את אמרות המתלונן או להעידו כעד הגנה, זאת במטרה להביא בפני בית המשפט את הנסיבות המלאות אשר קשורות בביצוע העבירה. סעיף 40 י(א) לחוק העונשים קובע כי בית המשפט יקבע את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה: "על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה". עם זאת, סעיף 40 י(ב) לחוק העונשין פותח פתח להבאת ראיות לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה גם בשלב הטיעונים לעונש:

"(1) בשלב הטיעונים לעונש, הנאשם רשאי להביא ראיות מטעמו, ובלבד שאין סותרות את הנתען על ידו בשלב בירור האשמה, והצדדים רשאים להביא ראיות שנקבע בחיקוק כי יובאו בשלב זה; (2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא הייתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

על רקע הוראות אלו נפסק כי:

"משהודה הנאשם בעובדות כתב האישום, משקף כתב האישום את הסכמת הצדדים לאמור בו, והדברים אף מקבלים משנה תוקף משהודה הנאשם בעובדות כתב האישום אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון עמו, במהלכו ניתנה לו ההזדמנות לשאת ולתת, תוך השפעה על עיצוב נוסח כתב האישום. משכך, וכפי שציינתי בעניין ח'טיב, כל חזרה מן ההסכמה בקשר עם עובדות ונסיבות ביצוע העבירה, שינוי שלה או הוספה לה, נדרשים לעמוד בתנאיו המחמירים של סעיף 40 י(ב) לחוק העונשין..."

(ע"פ 4289/14 אורן חנונה נ' מדינת ישראל, בפסקה 54 (21.1.15); ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (14.10.14); ע"פ 1442/22 ניקולקין נ' מדינת ישראל, בפסקה 23 (28.5.23).

8. שתי הודעות המתלונן שמבקש להגיש הנאשם הן ראיות שניתן היה לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה. כיוון שכך, מוצדק להתיר את הגשתן רק ככל שהדבר דרוש לשם מניעת עיוות דין. לאחר עיון בהודעות אלו שצורפו לבקשה, אינני משוכנע שיש בכוחן כדי לסייע לנאשם במסגרת טיעונו לעונש. ואולם, מדובר בראיות שהן חלק מחומר החקירה, ואשר במהותן הן ראיות שאילו התיק היה מתנהל לגופו היו ככל הנראה מוגשות במישרין או בעקיפין על ידי המאשימה. במצב דברים זה, ועל מנת למנוע טענה כלשהי לעיוות דין אני מתיר את הגשת ההודעות במסגרת שמיעת הטיעונים לעונש, זאת תוך שבמסגרת הסדר הטיעון שמורות לכל הצדדים טענותיהם לגבי משמעות ההודעות ומשקלן. ויודגש, ההודעות יובאו בחשבון, ככל שתהיה הצדקה לכך, רק בנוגע לנאשם 2 ולא בנוגע ליתר הנאשמים. ניתנה היום, ח' ניסן תשפ"ה, 06 אפריל 2025, בהעדר הצדדים.